Verohallinto / Harmaan talouden selvitysyksikkö
PL 325
00052 VERO

LAUSUNTO

15.4.2021

Työ- ja tasa-arvovaliokunnalle

Asia: HE 42/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi luonnontuotteita keräävien ulkomaalaisten oikeudellisesta asemasta sekä Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Lausumapyyntö

Työ- ja tasa-arvovaliokunta on pyytänyt Verohallinnon Harmaan talouden selvitysyksiköltä lausumaa hallituksen esityksestä eduskunnalle luonnontuotteita keräävien ulkomaalaisten oikeudellisesta asemasta sekä Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n muuttamisesta.

Lausuma

Verohallinnon Harmaan talouden selvitysyksikkö (myöhemmin ”selvitysyksikkö”) lausuu esityksestä harmaan talouden torjunnan näkökulmasta ja kannattaa esityksessä ehdotettuja luonnontuotekeruualan toimijan luotettavuutta, siihen liittyvää tiedonsaantioikeutta sekä velvoitteidenhoitoselvityksen käyttömahdollisuutta koskevia säännöksiä.

Perustelut

Selvitysyksikön näkemyksen mukaan esitys luonnontuotekeruualan toimijan luotettavuudesta sekä siihen liittyvästä tiedonsaantioikeudesta ja velvoitteidenhoitoselvityksen käyttömahdollisuudesta toteuttaa valtioneuvoston periaatepäätöksessä harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan strategiassa vuosille 2020-2023 esitettyjä tavoitteita, kuten yritysten välisen terveen kilpailun edistämistä sekä harmaan talouden ja talousrikollisuuden ennalta estämistä. Se myös osaltaan turvaa harmaata taloutta ja talousrikollisuutta torjuvien viranomaisten toimintaedellytyksiä.

Luotettavuuden arviointi

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että säädettäisiin luonnontuotekeruualan toimijan luotettavuutta edellyttävä säännös (5 §). Sen mukaan toimijaa ei pidettäisi luotettavana, jos

Verohallinto
Harmaan talouden selvitysyksikkö
PL 325
00052 VERO

www.vero.fi
puh. 029 512 000
htsy@vero.fi

1) toimija on kolmen edeltäneen vuoden aikana elinkeinotoiminnassaan toistuvasti osoittanut ilmeistä piittaamattomuutta tämän lain säännöksistä;

2) toimija on kolmen edeltäneen vuoden aikana toistuvasti tai huomattavassa määrin laiminlyönyt veroihin, lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työttömyysvakuutusmaksuihin taikka Tullin perimiin maksuihin liittyvien rekisteröitymis-, ilmoitus- tai maksuvelvollisuuksien hoitamisen; taikka

3) toimijalla on maksukyyn nähden vähäistä suurempia velkoja perittävänä ulosotossa tai velkoja, jotka on palautettu ulosotosta varattomuusestetodistuksin.

Jos luonnontuotekeruualan toimija on oikeushenkilö, vaatimus luotettavuudesta koskee toimitusjohtajaa ja hänen sijaistaan, hallituksen jäsentä ja varajäsentä, hallintoneuvoston ja siihen rinnastettavan toimielimen jäsentä ja varajäsentä, vastuunalaista yhtiömiestä sekä muuta ylimpään johtoon kuuluvaa. Vaatimus luotettavuudesta koskee myös henkilöä, jolla on suoraan tai välillisesti vähintään 25 prosenttia osakeyhtiön osakkeista tai osakkeiden tuottamasta äänivallasta taikka, jos kyseessä on muu yhteisö kuin osakeyhtiö, vastaava omistus- tai määräämisvalta.

Luonnontuotekeruualan toimijan luotettavuutta arvioitaessa voidaan ottaa huomioon 1 momentissa tarkoitetut seikat sellaisista yritys- ja yhteisötietolain (244/2001) 3 §:ssä tarkoitetuista rekisteröidyistä yrityksistä ja yhteisöistä, jotka välittömästi tai välillisesti kytkeytyvät luonnontuotealan toimijaan tai 2 momentissa tarkoitettuihin henkilöihin.

Vastaavankaltaista sääntelyä löytyy mm. 1.1.2020 voimaan tulleesta elintarvikelaista (23/2006) sekä 1.1.2021 voimaan tulleesta rehulaista (1263/2020).

Lakiin ehdotetulla ns. taloudellista luotettavuutta edellyttävällä säännöksellä edistettäisiin harmaan talouden torjuntaa ja sillä voitaisiin nykyistä tilannetta paremmin edistää myös rehellistä ja tasapuolista kilpailua ja parantaa velvoitteensa hoitavien yritysten toimintaedellytyksiä. Säännös parantaisi luotettavuusarvioinnin tekevän TE-toimiston mahdollisuuksia tunnistaa harmaan talouden toimijoita, jotka laiminlyövät velvollisuuksiaan. Säännöksen myötä arvioidaan luonnontuotekeruualan toimijan taloudellista kyvykkyyttä suoriutua yritystoimintaan liittyvistä velvoitteista. Säännös ei lisäisi yritysten hallinnollista taakkaa, sillä julkisten velvoitteiden hoitaminen on joka tapauksessa yrityksen lakisääteinen velvollisuus ja luotettavuusarvion tekevä TE-toimisto hankkisi luotettavuuden arvioimiseksi tarvittavat selvitykset suoraan muilta viranomaisilta esim. selvitysyksikön tarjoamien palveluiden, kuten velvoitteidenhoitoselvitysten avulla.

Tiedonvaihtosäännökset

Hallituksen esityksen mukaan valvontaviranomaiselle ehdotetaan 9 §:ssä säädettäväksi riittävän laaja oikeus saada luotettavuuden arvioimiseksi välttämättömiä tietoja toimijan, tämän vastuuhenkilöiden ja omistajien sekä näiden muiden yritysten lakisääteisten velvoitteiden hoitamisesta. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi harmaan talouden selvitysyksikköä koskevan lain 6 §:ää, jolloin luonnontuotekeruualan toimijan luotettavuusarvion tekevä TE-toimisto voisi käyttää tiedonhankinnassaan Verohallinnon Harmaan talouden selvitysyksikön velvoitteidenhoitoselvityspalvelua.

Verohallinto
Harmaan talouden selvitysyksikkö
PL 325
00052 VERO

www.vero.fi
puh. 029 512 000
htsy@vero.fi

Selvitysyksikkö toteaa, että valvontaviranomaisen oikeus käyttää tehtäviensä hoitamisensa tukena mm. tietoja työnantajien lakisääteisten velvoitteiden hoitamisesta, parantaa harmaan talouden torjuntaa luonnotuotekeruualalla. Tietojenvaihtosäännösten kehittäminen ja viranomaisten tietojenvaihdon digitalisoiminen ei lisää, vaan pikemminkin keventää yrittäjien hallinnollista taakkaa, sillä valvonnassa tarvittavat tiedot saadaan suoraan muilta viranomaisilta sähköisen velvoitteidenhoitoselvityspalvelun avulla eikä valvottava joudu itse toimittamaan todistuksia tai muita viranomaistietoja valvontaviranomaiselle. Menettely toteuttaa myös valtion tiedonhallinnan periaatetta siitä, että viranomainen kysyy samaa tietoa vain kerran.

Helsingissä 15.4.2021

Janne Marttinen
johtaja
Harmaan talouden selvitysyksikkö
Verohallinto

Verohallinto
Harmaan talouden selvitysyksikkö
PL 325
00052 VERO

www.vero.fi
puh. 029 512 000
htsy@vero.fi